

emcdda.europa.eu

REZUMAT — TEMA SELECTATĂ 1:
DROGURILE ȘI CONDUCEREA AUTOVEHICULELOR SUB INFLUENȚA DROGURILOR

Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie

Raportul anual 2007 privind situația drogurilor în Europa

Embargo: 10:00 CET — 22.11.2007

Introducere

Încă de la sfârșitul anilor 1990, numeroase studii din Europa și din lume au abordat subiectul conducerii autovehiculelor sub influența substanțelor psihoactive. În una dintre *Temele selectate* intitulate „Drogurile și conducerea autovehiculelor sub influența drogurilor”, publicată în *Raportul anual 2007*, OEDT își îndreaptă atenția asupra conducerii autovehiculelor după consumul de canabis și benzodiazepine. Datele oferite de fiecare țară au fost analizate pentru stabilirea prevalenței consumului acestor substanțe în rândul conducătorilor auto și studiate în contextul politicilor și legislației naționale, al aplicării legii și prevenirii.

Analizarea situației ⁽¹⁾

- Studiile demonstrează faptul că, după alcool, canabisul și benzodiazepinele sunt substanțele psihoactive al căror consum înregistrează cea mai ridicată prevalență în rândul populației europene care conduce autovehicule. Această constatare pare consecventă, indiferent de tipul studiului (de exemplu: teste aleatorii în trafic sau pe bază de suspiciune, în spitale, post-mortem). Studiile sunt împărțite în mod egal în ceea ce privește prevalența celor două substanțe.
- Există anumite excepții în Europa. În **Letonia, Finlanda, Suedia și Norvegia**, amfetaminele sunt identificate mai frecvent la conducătorii auto decât canabisul și benzodiazepinele. În **Slovenia**, opiaceele sunt identificate mai des decât benzodiazepinele.
- Studiile experimentale (de exemplu: teste de performanță) demonstrează cum consumul de canabis și benzodiazepine afectează capacitatea de a conduce, în funcție de doză, toleranță și perioada scursă de la momentul consumului. Studiile de evaluare a riscurilor demonstrează că aceste droguri combinate cu alcoolul sporesc semnificativ riscul implicării într-un accident rutier sau responsabilității pentru producerea acestuia.
- Este greu de stabilit dacă șoferii testați pozitiv la benzodiazepine le consumă în scop terapeutic sau fac abuz de aceste substanțe. Analizele au identificat concentrații în sânge care se situau frecvent la niveluri terapeutice (de exemplu: în **Austria, Finlanda și Suedia**), dar deseori mult mai ridicate (de exemplu: **Norvegia**). Cu toate acestea, statutul juridic este clar în aproape toate țările din Europa: conducerea autovehiculelor sub efectul clinic al benzodiazepinelor, chiar și în cazul consumului corect pe bază de rețetă, reprezintă o infracțiune.
- Conducătorii auto care consumă canabis sunt, în general, tineri bărbați, în timp ce conducătorii auto care consumă benzodiazepine sunt, în general, de vârstă mijlocie și deseori femei.
- Datele transmise pentru această *Temă selectată* demonstrează în mod evident faptul că substanța numărul unu care pune în pericol viața pe drumurile europene este în prezent alcoolul.

Politici și legislație

- Țările au reacționat la cel mai înalt nivel față de posibilele pericole legate de drogurile psihoactive și conducerea autovehiculelor. Pentru soluționarea problemei, numeroase țări au înăspriț legislația, au mărit pedepsele sau și-au modificat strategiile naționale (de exemplu: strategiile privind siguranța rutieră sau privind drogurile).
- Reacțiile în plan juridic la problema conducerii autovehiculelor sub influența drogurilor diferă semnificativ de la o țară la alta, de la legi cu grad zero de toleranță (care sancționează depistarea substanței în sine) până la legi de compromis (care sancționează o persoană dacă este declarată inaptă de a conduce un autovehicul).
- Legile cu „toleranță zero” pentru drogurile ilicite, precum cannabisul, au fost aplicate în **Belgia, Portugalia și Suedia** (1999) și în **Franța și Finlanda** (2003). Legislația **suedeză și finlandeză** se aplică și anumitor medicamente consumate fără rețetă valabilă. Pedepsele au fost majorate din anul 2000 în **Republica Cehă, Grecia, Italia, Letonia și Lituania**. Legile și pedepsele încă prezintă mari diferențe între diferitele țări din Europa.
- Mai multe țări au adoptat legi care permit sau descriu testarea în trafic (de exemplu: prin teste de salivă sau de sudoare): **Italia, Polonia, Marea Britanie** (2003); **Slovenia** (2004); **Republica Cehă, Letonia, Austria** (2005); **Lituania** (2006); și **Portugalia** (2007). Cu toate acestea, proiectele UE de evaluare a testării în trafic (<http://www.rosita.org>) nu au considerat nici un dispozitiv suficient de sigur pentru testarea în trafic. Adoptarea anumitor proiecte de lege este condiționată de primirea unor truse adecvate de testare.

Aplicarea legii

- Procedurile de depistare (prevăzute în acte cu putere de lege, norme administrative sau instrucțiuni) sunt larg comparabile în Europa. În general, prima etapă a contactului între conducătorul auto și lege este reprezentată de polițist, care stabilește dacă a avut loc consumul de droguri. Teoretic, principala diferență a procedurilor de depistare constă în capacitatea juridică a țării de a efectua teste aleatorii sau numai dacă există suspiciuni, deși această distincție este deseori contrazisă de practică.
- În timp ce procedurile de depistare includ, în general, observații și teste de comportament urmate de recoltare de urină/sânge, există diferențe în ceea ce privește locul unde au loc testările (de exemplu: în trafic, în centre medicale) și persoanele care le efectuează (de exemplu: poliția rutieră, medicul).
- Anumite țări raportează că procedurile de testare sunt obligatorii sau sistematice în anumite situații care implică accidente mortale, vătămări sau numai suspiciuni. Dar obligația legală de efectuare a acestor teste nu este întotdeauna ușor de aplicat. **Danemarca, Estonia, Irlanda și Portugalia**, toate menționând testarea sistematică, raportează că un test de depistare a consumului de droguri nu se va efectua în mod automat în cazul unui conducător auto care va fi identificat cu o concentrație de alcool în sânge peste limită, întrucât nu este necesar pentru urmărirea în instanță.
- Țările raportează niveluri diferite de instruire a poliției pentru recunoașterea semnelor de afectare a conducătorilor auto. Cursuri de formare specializată sunt obligatorii în **Belgia, Portugalia, Suedia și Marea Britanie**.

Abordări și programe de prevenire

- De la sfârșitul anilor 1990, majoritatea statelor UE au derulat campanii mass media de informare privind riscurile asupra sănătății ale conducerii autovehiculelor sub influența substanțelor psihoactive, dar acestea se referă în principal la alcool. Numai aproximativ o cincime din statele UE se referă în mod specific la cannabis sau benzodiazepine.

Programe specifice de prevenire a consumului de droguri se derulează în prezent în școlile de șoferi.

- Studiile sugerează caracterul neadecvat al campaniilor universale. Consumatorii mai în vârstă de benzodiazepine vor ignora deseori mesajele destinate tinerilor utilizatori de cannabis și invers, și nici nu vor considera că avertizările privind alcoolul li se aplică.
- Este posibil ca persoanele aflate sub tratament să nu cunoască posibilele efecte asupra capacității de conducere a unui autovehicul. În prezent numai cinci țări utilizează pictograme pe ambalajele medicamentelor (**Danemarca, Franța, Țările de Jos, Slovacia și Finlanda**) pentru a informa pacienții asupra posibilelor reacții adverse.

(¹) Rezultatele studiilor epidemiologice citate nu sunt comparabile științific. Acestea pot diferi în ceea ce privește concepția generală a studiului, metodologia, eșantionul, matricele biologice testate și nivelurile limită.

Literatură suplimentară:

„Legal approaches to drugs and driving”, ELDD <http://eldd.emcdda.europa.eu/?nnodeid=5036>

„Literature review on the relation between drug use, impaired driving and traffic accidents” OEDT, 1999 <http://eldd.emcdda.europa.eu/?nnodeid=19034>

Drugs and driving: latest developments and findings from research, Insights series, OEDT (în presă).

A se vedea și proiectul DRUID al Comisiei Europene pe site-ul <http://www.druid-project.eu>